PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R.
I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 82 Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, środa 10 kwietnia 1929 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Prasa sowiecka z pierwszych dni kwietnia jest naogół powściągliwa w ocenie wydarzeń życia politycznego w Polsce. Pisma udzielają wypadkom w Polsce mniej uwagi niż zwykle, interesując się przedewszystkiem pobytem delegacji angielskiej w Moskwie.

Izwiestja 5.IV w depeszy z Warszawy (Bratina) oświadczają, iż walka o utworzenie nowego rządu jeszcze się nie zakończyła. Najbardziej poważnym kandydatem na stanowisko premjera jest gen. Sosnkowski, który cieszy się z poparcia Prezydenta Mościckiego, jako zwolennika „pokoju społecznego". Przeciwko kandydaturze gen. Sosnkowskiego występuje grupa pułkowników, która forsuje swych kandydatów: ministrów Świtalskiego i Składkowskiego, posła Patka lub pułkowników Sławka i Prystora. Wszystkie te kandydatury spotkały się ze stanowczym oporem Prezydenta. Aby nie dopuścić gen. Sosnkowskiego do władzy gotowa jest „grupa pułkownikowska" do nienalegania na dymisji premjera Bartla. *Izwiestja. 4.IV.* donoszą w depeszy z Warszawy (Bratina), iż utworzenie nowego rządu oczekiwane jest w ciągu najbliższych dwu dni. Kryzys rządowy przestał być tajemnicą.

Izwiestja, 3.IV. donosząc w depeszy z Warszawy (Bratina) o zwolnieniu b. posła Ulitza z więzienia oświadczają, iż jest to dowód dążenia Polski do zlikwidowania sprawy, która zaszkodziła rokowaniom o zawarcie traktatu handlowego między Polską a Niemcami.

ANGLJA A Z. S. R. R.

Prawda, 6.IV. oświadcza w art. wst., iż pobyt delegacji angielskiej w ZSRR. stanowi poważne wydarzenie. Stwierdza on istnienie olbrzymiej różnicy między sytuacją, która istniała podczas napadu policji angielskiej na „Arcos", oraz tą sytuacją, która istnieje obecnie. Opinja sowiecka nie przywiązuje do pobytu delegacji angielskiej w ZSRR. zbyt wielkich nadziei. Opinja ta rozumie, iż dookoła sprawy wyjazdu delegacji prowadzona była walka i poczynione były kroki aby osłabić rolę i znaczenie delegacji. Przewodniczący rządowej komisji, Piatakow, podkreślił to wyraźnie w swem przemówieniu. Rzuca się w oczy okoliczność, iż żaden bank angielski nie jest w delegacji reprezentowany. Opinja sowiecka wie, iż pewne wybitne jednostki polityczne, które miały brać udział w delegacji, zaniechały w ostatniej chwili swego udziału. Wbrew temu wszystkiemu stwierdzić należy, iż najpoważniejsze koła gospodarcze Anglji wysłały do ZSRR. delegację, której celem jest ułatwienie wznowienia normalnych stosunków między Anglją a ZSRR. Państwo sowieckie nie obawia się burżuazji angielskiej i nie sprzeciwiało się nigdy rozszerzeniu podstawy gospodarczych stosunków z Anglją. Przemysł angielski stracił na zerwaniu stosunków dyplomatycznych, przedewszystkiem dlatego, iż brak normalnych stosunków utrudnia działalność sowieckich instytucyj gospodarczych w Anglji. Delegacja angielska po zapoznaniu się z sytuacją gospodarczą ZSRR. przekona się, ile prawdy jest w przysłowiu, które mówi, iż ten, kto późno przychodzi sam sobie szkodzi. Przemysł angielski ryzykuje, iż spóźni się na rynek sowiecki. ZSRR. przechodzi przez okres opracowania 5-letniego planu gospodarczego, w którym ściśle związane są projekty importowe ZSRR. na przeciąg najbliższych 5 lat. Kierunek sowieckiego importu zależeć będzie w znacznym stopniu od stosunków dyplomatycznych z państwami, które zamierzają eksportować swe wyroby do ZSRR. W dalszym ciągu artykułu przechodzi pismo do omówienia trudności, które wstrzymują rozwój przemysłu angielskiego, oraz oświadcza, iż kapitał angielski nie ma oczywiście żadnych sympatyj dla ustroju politycznego i społecznego w ZSRR., lecz kapitał ten stwierdzić musiał, iż nie udało mu się uczynić z ZSRR. swojej kolonji. Reprezentanci rządu sowieckiego oświadczyli wyraźnie, iż szeroka współpraca gospodarcza między Anglją a będącą w stadjum rozwoju gospodarką sowiecką uzależniona jest od nawiązania stosunków dyplomatycznych. Jest to pierwszy a bezwzględny warunek. ZSRR. może szukać dróg porozumienia, lecz podpisze tylko takie porozumienie, które przyniesie korzyści pracującej ludności sowieckiego państwa. Niekorzystnej umowy nie podpisze ZSRR. nigdy, gdyż będzie to umowa nierealna. W ostatnich wier-

szach artykułu powraca pismo do konieczności nawiązania stosunków dyplomatycznych, jako wstępu do rozwoju stosunków gospodarczych.

Izwiestja, 6.IV. donoszą, iż 5.IV. członkowie delegacji angielskiej przyjęci byli w Banku Państwa ZSRR. przez przewodniczącego komisji rządowej dla rokowań z delegacją Piatakowa i członków tej komisji Chimczuka, Arałowa i Rabinowicza. Delegaci wyłuszczyli swe propozycje w sprawie dostarczania towarów angielskich do ZSRR. W odpowiedzi na te propozycje wygłosił Piatakow przemówienie, w którem oświadczył, iż wysłuchał propozycje z wielkiem zainteresowaniem. Istnieją jednak kwestje, o których należy pomówić przed zawarciem jakiejkolwiek umowy. Przedewszystkiem powitać należy pobyt delegacji angielskich sfer gospodarczych w ZSRR. Pobyt ten ułatwi wzajemne zrozumienie i stanowić będzie poniekąd zaprzeczenie tych wszystkich kłamliwych wiadomości, które rozpowszechnianie są przez wrogą w stosunku do ZSRR. prasę. Wbrew różnicom w ustroju politycznym i społecznym Anglji i ZSRR. współpraca gospodarcza jest zupełnie możliwa i jej konieczność rozumieją wszyscy ci, którzy rozumieją korzyści, płynące ze wznowienia normalnych stosunków między Anglją a ZSRR. Zerwanie stosunków dyplomatycznych między Anglją a ZSRR. doprowadziło do stopniowego zmniejszania się obrotów. W 1924/25 roku wartość angielskiego importu do ZSRR. równała się 23,5 miljonów funtów szterlingów, w 1925/26 — 20,5 miljonów, w 1926/27 — 14,1 miljonów, w 1927/28 — 5,8 miljonów. Równocześnie wzrastał udział Niemiec i Stanów Zjednoczonych A. P. w ogólnym importowym bilansie ZSRR. Jest to okoliczność, która zasługuje na uwagę każdego myślącego człowieka. Pobyt delegacji angielskiej rozpoczął się w chwili, gdy rząd ZSRR. rozpoczął omawianie 5-letniego planu gospodarczego. Przy tej okazji omawiany jest również 5-letni plan handlu zewnętrznego ZSRR. Plan ten będzie urzeczywistniony bez względu na to, czy stosunki gospodarcze z Anglją będą polepszone, czy też nie ulegną zmianie. Lecz w zależności od charakteru stosunków z Anglją zmienić się może udział przemysłu angielskiego w imporcie sowieckim. W dalszym ciągu przemówienia wskazał Piatakow na olbrzymi charakter projektowanych przez ZSRR. inwestycyj przemysłowych, których wartość sięga 54 miljardów rubli. Obecna wartość kolei, przemysłu, maszyn, gmachów państwowych i t. p. na całem terytorjum ZSRR. wynosi 75 miljardów rubli. Po dokonaniu projektowanych inwestycyj będzie ona stanowiła 129 miljardów. Z tym olbrzymim planem inwestycyjnym związany jest ściśle plan importowy ZSRR. Wrazie porozumienia ZSRR. z łatwością może zamówić w Anglji towary, których wartość doprowadzona będzie do 150 miljonów funtów szterlingów, ewentualnie nawet do 200 miljonów funtów szterlingów. Należy jednak stwierdzić wyraźnie, iż współpraca gospodarcza Anglji i ZSRR. uzależniona jest od wznowienia normalnych stosunków dyplomatycznych, które stanowią podstawę porozumienia.

Izwiestja, 6.IV. podają, iż członkowie delegacji angielskiej zwiedzili w Moskwie liczne zakłady przemysłowe. Część członków tej delegacji, mianowicie reprezentanci angielskiego przemysłu budowy maszyn, wyjechała do Leningradu. Kolegjum komisarjatu ludowego komunikacji urządziło przyjęcie na cześć delegatów. Podczas tego przyjęcia jeden z członków delegacji angielskiej oświadczył, iż nie podróżował nigdy z takim komfortem, jak na kolejach sowieckich.

Prawda, 3.IV. donosi o zwiedzeniu fabryk maszyn w Moskwie przez członków delegacji angielskiej oraz o przyjęciu na cześć tych członków delegacji, którzy reprezentują angielski przemysł budowy maszyn.

Prawda, 2.IV. donosi o odwiedzeniu „Centrosojuzu" przez członków delegacji angielskiej oraz o wyjeździe części delegacji do Iwanowo-Wozniesieńska.

NIEMCY A ZSRR.

Izwiestja 6.IV donoszą o przyjeździe delegacji Prus Wschodnich do Leningradu. Na spotkanie delegacji wyjechał z Moskwy radca ambasady niemieckiej Twardowski. Nadprezydent prowincji Prus Wschodnich Siehr oświadczył w rozmowie z korespondentem pisma, iż delegacja przybyła do ZSRR, aby współpracować we wzmocnieniu i rozwoju istniejących między Prusami Wschodniemi a ZSRR węzłami gospodarczemi i kulturalnemi. Prusy Wschodnie stanowią naturalne wrota dla ekspansji sowieckiego eksportu.

LITWA A Z. S. R. R.

Izwiestja 6.IV donoszą, iż w komisarjacie ludowym spraw zagranicznych odbyła się wymiana aktów ratyfikacji protokółu moskiewskiego przez Litwę i ZSRR.

FINLANDJA A ZSRR.

Izwiestja 4.IV donoszą, iż wobec dokonanej przez sejm finlandzki ratyfikacji paktu Kellogga Litwinow zaproponował rządowi Finlandji za pośrednictwem finlandzkiego posła w Moskwie Arttie'go przystąpienie do protokółu moskiewskiego.

PERSJA A ZSRR.

Izwiestja 4.IV donoszą, iż 3.IV odbyło się w komisarjacie ludowym podpisanie aktu o przyłączeniu się Persji do protokółu moskiewskiego.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

Saweckaja Bielaruś, 29.III. podaje, że trockiści Fradzin i Judzin prowadzili kontrrewolucyjną propagandę wśród robotników żydowskich w Mohylowie nad Dnieprem. Fradzin oświadczył: „Trocki przygotowuje wojnę z Rosją i ja pierwszy znajdę się w szeregach jego wojska". Judzin wykrzyknął na zebraniu robotniczem: „Niech żyje władza sowiecka z Trockim na czele". Obu trockistów wykluczono z partji.

Prawda, 24.III. omawia nastroje, które panują wśród zwolenników Trockiego w ZSRR. po ogłoszeniu wiadomości o współpracy Trockiego w prasie burżuazyjnej. „Najbardziej uczciwi" zrywają wszelkie stosunki z Trockim, inni wyczekują, nie dają wyraźnych odpowiedzi na pytania i oczekują prawdopodobnie wskazówek od Trockiego, wreszcie uparci zwolennicy Trockiego usiłują usprawiedliwić jego akcję, oświadczając, iż Trocki otrzyma od burżuazji 250 tysięcy dolarów i zużyje te pieniądze na pomoc trockistom w ZSRR. W miastach „nepmani" i „mieszczanie" sympatyzują z Trockim, lub wątpią w prawdę ogłoszonych przez prasę sowiecką artykułów Jarosławskiego o Trockim. „Kułacy" na wsi, którzy bardzo uważnie czytają pisma sowieckie, odpowiedzieli na artykuły Jarosławskiego przez rzucenie hasła: „Wstrzymać się z płaceniem podatków". W gubernji Moskiewskiej „kułacy" twierdzą: „Na wiosnę przyjdzie Trocki na czele zagranicznej armji i uwolni nas od eksploatacji stalinowskiej".

Prawda, 2.IV. ogłasza podpisany przez Stalina komunikat C. K. partji o zwołaniu XVI konferencji partyjnej ZSRR. na dzień 20.IV. w Moskwie. Porządek dzienny konferencji będzie obejmował: 1) 5-letni plan rozwoju gospodarstwa krajowego, 2) drogi rozwoju rolnictwa i zmniejszenie ciężarów podatkowych w stosunku do „średniaków", 3) wyniki dotychczasowej walki z biurokratyzmem i zadania dalszej walki w tym zakresie.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

Saweckaja Biełaruś, 30.III. podaje, iż rząd BSRR. postanowił utworzyć cztery nowe sowiety mniejszościowe: litewski w okręgu Malkowskim, ukraiński w okręgu Mozyrskim i dwa żydowskie. Po utworzeniu tych sowietów ogólna liczba sowietów mniejszościowych w ZSRR. wynosić będzie 70, w tem 19 polskich, 25 żydowskich, 16 rosyjskich, 4 łotewskie, trzy ukraińskie, dwa niemieckie i 1 litewski.

NOTATKI I INFORMACJE

RÓŻNE.

Prawda 24.III donosi o postanowienej przez rząd ZSRR emisji wewnętrznej pożyczki premjowej w wysokości 50 miljonów rubli.

Poslednija Nowosti, 5.IV. donoszą o niepowodzeniu rokowań w sprawie dopuszczenia misji handlowej ZSRR. do Szwajcarji. Rząd federalny wypowiedział się przeciwko jakimkolwiek stosunkom z ZSRR.

Poslednija Nowosti 5.IV podają, iż rząd Turcji przedłużył o rok prawo pobytu emigrantów rosyjskich w Turcji oraz rozpoczął załatwianie licznie złożonych przez tych emigrantów podań o nadanie obywatelstwa tureckiego.

Prasa emigracyjna z pierwszych dni kwietnia donosi o postanowieniu rządu Bułgarji nadania obywatelstwa bułgarskiego wszystkim uchodźcom rosyjskim, którzy zamieszkują obecnie terytorjum Bułgarji i przybyli do Bułgarji przed 1.I. 1929. Decyzja ta stanowić ma „spłacenie długu wdzięczności w stosunku do Rosjan" z okazji 50-lecia wyzwolenia Bułgarji, które obchodzone będzie uroczyście w maju r. b.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Prawda 2.IV. Polityczna bjografja konserwatystów (o sytuacji politycznej w Anglji). — Rewelacje prawicowych likwidatorów (o międzynarodówce socjalistycznej). — Kryzys dyktatury w Hiszpanji. — *6.IV.* Nowa ofenzywa Ameryki. — Reakcyjne powstanie w Meksyku.

Siegodnia Wieczerom 4.IV. Wywiad z nowym posłem w Rydze Arciszewskim.

Wozroždenje 5.IV. Walka w obronie prawosławia w Polsce (o wypadkach w Żabczu). — *6.IV.* Małorosjanin czy Ukrainiec (art. ks. Wołkońskiego). — Mowa senatora Bogdanowicza (o sytuacji cerkwi prawosławnej w Polsce).

Rossija i Sławianstwo 6.IV. Wywiad z gen. Kutiepowem. — Nagrody literackie w Polsce. — Powszechna wystawa krajowa w Poznaniu. — Pretensje Ukraińców polskich.

Siegodnia 7.IV. Młodzież a polityka w Polsce (korespondencja Wołgina z Warszawy).

Poslednija Nowosti 7.IV. Krwawe zajście w Baranowiczach (korespondencja z Warszawy).

Rul 9.IV. Prawa bezpaństwowych w Polsce. — Dom rosyjski w Brześciu nad Bugiem.

Za Swobodu 9.IV. Prawosławna katedra biskupia na Wołyniu (art. Fiłosofowa). — W przededniu zjazdu Ruskiego Zjednoczenia Ludowego. — Sprawa Woyciechowskiego.

Zak. Gr. Prac. Dr.. S. z. o. o., Nowy Świat 54. tel. 15-56 i 242-40

Drukowane na prawach rękopisu.